

NATUURHISTORISCH
MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofredactie: P. H. Schmitz S. J., Ignatius College Valkenburg (L.) Telef. 35. Mederedacteurs: te Maastricht: Jos. Cremers, Hertogsingel 10; J. Pagnier, Alex. Battalaan; G. H. Waage, Prof. Roerschr. 4; te Beek (L): F. J. H. M. Eyck. Drukkerij v.h. Cl. Goffin, Nieuwstr. 9, Maastricht. Tel. 45.

Verschijnt **Vrijdags** voor den eersten Woensdag der maand en wordt den Leden van het **Natuurhistorisch Genootschap in Limburg** gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 3.60 per jaar, afzonderlijke nummers 30 cent. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: Aankondiging der Maandelijksche Vergadering in Juli. — Aankondiging Zomervergadering en Zomere excursie te Heerlen. — Verslag der Maandelijksche Juni-Vergadering. — Ir. F. Kurris en J. Pagnier, Botanisch-chemische Waarnemingen over de Zinkvegetatie van Epen. — Ir. F. Kurris, Bijdrage tot de kennis van het Limburgsche Krijt. — P. Hens, Avifauna van Limburg (vervolg). — Nieuwe leden. — Rectificatie.

Maandelijksche Vergadering
· op WOENSDAG 1 JULI
in het Natuurhistorisch Museum,
· precies om 6 uur.

**Zomervergadering en Zomerexcursie
op Zaterdag 18 en Zondag 19 Juli 1925,
te Heerlen.**

Agenda:

Zaterdag 18 Juli, 7 uur n.m.; Algemeene Vergadering in het lokaal der Sociëteit „Heerlen”, Stationstraat.

Kort verslag over den toestand der Vereeniging door Secretaris en Penningmeester.

Bespreking van Nat. Hist. voorwerpen, die door leden kunnen worden meegebracht.

Ongeveer 8 uur. Lezing van Fr. van Rummen
 len met lichtbeelden. Onderwerp: **Heeren vóór
 en tijdens het ontstaan der Steenkolen.**

Deze vergadering eindigt op een uur, dat de bezoekers, die nog per trein huiswaarts willen keeren, de treinen van ongeveer 10 uur naar alle richtingen kunnen benutten.

Zondag 19 Juli.

Excursie naar de Brunssumerheide. Leider voor Biologie, Rector Cremers en G. H. Waage; voor Botanie, J. Pagnier; voor Geologie, Fr. van Rummelen.

Plaats van aankomst bij den ingang der Staatsmijn Hendrik te Rumpen. Van hier wordt om 12.20 uur n.m. afgemarcheerd naar de heide langs den weg zuidelijk van de Mijn Hendrik, naar de bruinkolengroeve Energie.

Verder langs den Walderput over de heuvels naar den Weg Brunssum—Waubach naar de grint- en kleigroeven der Staatsmijnen.

Geologisch zien wij op deze wandeling:

Het doorstrijken van de Felddbissstoring.
De bruinkolen met nevengesteenten (Mio-
ceen).

Het grint oostelijk van de Feldbiss (Pliocene).

De klei costelijk van de Feldebiss. (Pliocene).

Botanisch:

De zich herstellende moerasflora en de heideflora.

Biologisch:

In de poeltjes Vinpoot-Salamanders? Hei-Kikkers? enz.

Het uitgangspunt is per tram te bereiken. Per tram van Heerlen, vertrek van de Willemstr. 11.52; van Sittard, vertrek station, 11.25.

De excursie wordt op een zoodanig tijdstip ontbonden, dat men per tram en trein voldoende gelegenheid heeft om in den vroeg-avond thuis te zijn.

Aangeraden wordt een kleinen mondvoorraad en iets drinkbaars mede te nemen.

VERSLAG VAN DE VERGADERING
op Woensdag 3 Juni 1925, in het Museum.

Aanwezig de heeren: Jos. Cremers, Fr. van Rummelen, Br. Theodorik, P. Vroom, F. Kurris, Beckers, H. Versteren, Br. Hyacinthus, Br. Bernardus, L. Leysen, A. Kostermans, J. Maessen, Br. Bertrandus, Br. Hubertus, C. Blankevoort, E. Nijst, J. Pagnier en G. H. Waage.

Na opening en een woord van welkom tot de aanwezigen, wordt een plantje vertoont,

gevonden in een bosch tusschen Gulpen en en Wylré. De Heer Pagnier duidt 't aan als te behooren tot *Saxifraga*. Later bleek 't te zijn *Eucharia*, 'n in tuinen nogal veel gekweekte *Saxifraga*. Hoe of ze daar terecht kwam??

Alsdan vraagt de Heer Kurris 't woord. De spreker vond een stuk koolglans bij Waubach en vraagt nu, of 't mogelijk is, dat loodglans daar ter plaatse voort kan komen. De Heer v. Rummelen antwoordt, dat 't zeer onwaarschijnlijk is, dat deze stof gevonden kan worden in 't plioceen. In sommige mijnen kwamen lenzen van loodglans echter voor. Deze stof is gebonden aan andere gesteenten en wordt vaak aangetroffen op de grens van kalksteen en zanden of zandige leien van het carboon. Met een schetsteekening verduidelijkt spreker deze ligging. Na deze uiteenzetting overhandigde de heer v. Rummelen, namens Dr. Jongmans aan den voorzitter No. 7 van de Mededeelingen van den Rijksopsporingsdienst, n.l. *Flora of the Carboniferous of the Netherland and Adjacent regions* by Dr. Jongmans, Fol. I. A monograph of the calamities of western Europe by Dr. Kidston and Dr. Jongmans.

De voorzitter verzoekt aan Dr. Jongmans den hartelijksten dank van 't Genootschap over te brengen voor de belangrijke schenkingen in den laatsten tijd gedaan. Gaarne zou de vergadering Dr. Jongmans in haar midden willen zien. Tevens vindt de voorzitter gelegenheid om dezen, den heer v. Rummelen, en den anderen schrijvers dank te zeggen voor 't geen zij gepresteerd hebben in 't laatste Maandblad, n.l. voor 't artikel over 't Carboon van Epen. Dat zij hun werk hebben willen publiceeren in 't Maandblad, stelt 't Genootschap op hoogen prijs, evenals hun piëteit tegenover wijlen den heer Heimans, naar wien ze een hunner vondsten benoemd hebben.

De heer Waage heeft voor de vergadering meegebracht 2 gevallen van fasciatie of bandvorming, n.l. een exemplaar van *Belladonna* en een van *Bellis perennis*. Hieraan was een herbarium-exemplaar uit 't Museum van *Cardamine pratensis* toegevoegd. De oorzaak van deze fasciaties is waarschijnlijk toe te schrijven aan de beschadiging of verdwijning van den groeipunt. De zijspruiten komen daarbij onder andere voedingsverhoudingen, zullen meer of anders samengesteld sap krijgen en kunnen sterker uitgroeien dan anders 't geval zou zijn. Bij sterk gesnoeide boomen kan men vaak fasciaties aantreffen, zoo b.v. bij den Wilg en Populier. Berk en Eik vertoonen dit echter zelden. Fasciaties kunnen verder optreden na galinfectie, insectenvraat of bacterieele aandoening.

De heer Kurris vraagt, of men zelf geen fasciaties te voorschijn roepen kan, door bij planten den top weg te nemen. De heer Waage antwoordt, dat dergelijke proeven genomen zijn met *Phascolus*. Door 't afsnijden van 't vegetatiepunt boven de zaadlobben ontstonden

bandvormingen. Spreker deelt hierna mede, dat hij een foto heeft genomen met een Röntgenlamp, toebehoorende aan de H. B. S., van den vijfpootigen Salamander, die de vorige vergadering getoond werd. Waar te nemen is, dat de overbodige poot door 2 dijbeenen verbonden is met 't bekken. Of 't bekken nu drietakig is, kon bij deze opname niet worden uitgemaakt.

Dr. Beckers bespreekt hierop 't artikel van Ir. de Ronde in de Limb. Koerier, over den bedreigden St. Pietersberg. Sterk keurde hij 't af, dat Ir. de Ronde den indruk tracht te wekken, dat verblijf in een cementfabriek voor t.b.c.-patiënten gunstig zou werken, en dat de plantengroei geen schade zal ondervinden. Er ontspan zich nu een gesprek over den St. Pietersberg, waarbij aan de leden werd medegedeeld, wat door 't Genootschap in de afgelopen maand gedaan was in deze zaak.

De voorzitter deelt een en ander mede over de excursies, die de Pinksterdagen gehouden zijn door de Nederl. Nat. Hist. Vereeniging in Zuid-Limburg. Prof. K. Roepke heeft bij de excursie naar Bunde een zeldzaam insect gevangen, verwant aan mierenleeuw, en een gal gevonden op brem, waarvan de verwekker hem onbekend was. Verder stelt hij voor een zomervergadering te houden te Heerlen en daaraan te verbinden een excursie naar de Brunssumerheide. De heer v. Rummelen zal in Heerlen deze zaak regelen.

Nadat de voorzitter aan den heer Vroom, op diens vraag naar meerdere excursies, geantwoord heeft, dat 't bestuur hiervoor plannen zal beramen, sluit hij om ongeveer half negen de vergadering.

* * *

De heer Waage verzocht Visschen, Amphibiën en Reptielen uit Limburg afkomstig te mogen ontvangen, evenals Kranswieren (*Characeae*). Over 't voorkomen van deze dieren en planten weten we nog niet voldoende. Al 't materiaal wordt na determinatie afgestaan aan 't Museum.

BOTANISCH-CHEMISCHE WAARNEMINGEN OVER DE ZINK- VEGITATIE VAN EPEN.

door

Ir. F. KURRIS en J. PAGNIER, Maastricht.

De vraag of het voorkomen van zekere plantengroepen in de natuur afhankelijk is van of beïnvloed wordt door de aanwezigheid van bepaalde metaalzouten in den bodem, heeft reeds geruimen tijd geleden onderscheiden botanici en planten-biologen bezig gehouden en hen ertoe aangespoord hun scherpzinnigheid aan de oplossing van dit vraagstuk te wijden.

Dit is — het zij hier terloops even aangehaald — althans geschied voor wat betreft het z.g. kalk-vraagstuk, n.m. of de groeivoor-